

Eesti Kirjandusmuuseumi akadeemiliste töötajate karjäärimudel

Eesti Kirjandusmuuseumi (EKM) karjäärimudel koosneb neljast peamisest astmest, mis suunavad töötaja arengut alates doktorant-nooremteadurist kuni juhtivteadurini. Mudel keskendub **rahvusvahelisel tasemel teadustööle**, erialasele pädevusele ja panusele asutuse arengusse.

EKM akadeemiliste ametikohtade struktuuris lähtutakse Euroopa teadusruumis kasutatavast R1-R4-astmestikust:

- R1 (ingl *first stage researcher*): nooremteadur (teaduskraadita doktorant);
- R2 (ingl *recognised researcher*): teadur;
- R3 (ingl *established researcher*): vanemteadur;
- R4 (ingl *leading researcher*): juhtivteadur.

Edutamine

Karjäärimudelisse on loodud võimalus liikuda edutamise teel kõrgemale ametikohale ilma avalikku konkurssi läbimata. Edutada saab teise või kolmanda astme akadeemilisi töötajaid ehk **teadureid vanemteaduriks** ning **vanemteadurit juhtivteaduriks**. Edutamine toimub korralise atesteerimise käigus ja selle eelduseks on töötaja sooviavaldus. Juhul kui töötaja soovib edutamist enne, kui on tema tavapärase atesteerimine, saab atesteerimise korraldada varem ning selle eelduseks on struktuuriüksuse juhi ettepanek ning töötaja nõusolek.

Edutamise nõuded on esitatud EKM atesteerimiskorras. Esmalt hindab atesteerimiskomisjon, kas töötaja vastab ametikoha nõuetele, millel ta töötab ning seejärel kas töötaja vastab edutamise üldnõuetele, mis on samad nagu kõrgemale ametikohale kandideerimisel, ja seejärel hinnatakse valdkondlikke edutamise nõudeid.

Kõiki ametikohti saab jätkuvalt täita ka avaliku konkursi teel. Kandidaatide ametinõuetele vastavuse hindamisel lähtutakse akadeemiliste töötajate ametijuhenditest ja konkursiteates sätestatud tingimustest.

1. Doktorant-nooremteadur

See on teadlaskarjääri esimene aste, kus põhirõhk on doktoritöö ettevalmistamisel ja teadustöö alustamisel.

- **Haridus ja kogemus:** Eesti magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ja vähemalt **2 aastat erialast töökogemust**.
- **Eesmärk:** Rahvusvahelisel tasemel teadustöö tegemine.

- **Peamised kohustused:**
 - Teadustöö vastavalt doktoriõppe plaanile (vähemalt kolm 1.1 või 3.1 artiklit või üks 2.1 monograafia 4 aasta jooksul).
 - **20% tööajast** osalemine EKM-i praktilises töös (arhiivide korrastamine, andmebaaside loomine ja haldamine, ajakirjade toimetamine jne).
- **Nõuded:** Väga hea inglise keele oskus, kaasaegse teadusmetodoloogia tundmine.

2. Teadur

Teadur on iseseisev uurija, kes on kaitsnud doktorikraadi ja keskendub oma uurimissuuna süvendamisele.

- **Haridus ja kogemus:** Eesti doktorikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ja vähemalt **4 aastat erialast töökogemust**.
- **Eesmärk:** Jätkata rahvusvahelisel tasemel teadustööd.
- **Peamised kohustused:**
 - Vähemalt **kaks 1.1 või 3.1 artiklit aastas** või üks 2.1 monograafia 5 aasta jooksul.
 - Osalemine uurimisgrantide taotlemisel ja teadusprojektide läbiviimisel.
 - **Järeldoktorantuuri läbimine** 10 aasta jooksul pärast doktorikraadi kaitsmist.
- **Nõuded:** Vähemalt 2 eelretsenseeritavat publikatsiooni viimase 2 aasta jooksul.

3. Vanemteadur

Vanemteadur on kogenud teadlane, kes arendab oma uurimisvaldkonda ja panustab järelkasvu õpetamisele.

- **Haridus ja kogemus:** Eesti doktorikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ja vähemalt **5 aastat erialast töökogemust**.
- **Eesmärk:** Teadustöö kõrval oma uurimisvaldkonna arendamine.
- **Peamised kohustused:**
 - Aktiivne projektide taotlemine sise- ja välismaistest fondidest.
 - Vähemalt **kaks 1.1 või 3.1 artiklit aastas** (ühes neist esimene autor) või 10 publikatsiooni 5 aasta jooksul.
 - Üliõpilaste (BA, MA, PhD) juhendamine ja osalemine õppetöös.
 - Eesti-siseste ja rahvusvaheliste teadusürituste korraldamine.
- **Nõuded:** Vähemalt 6 eelretsenseeritavat publikatsiooni viimase 3 aasta jooksul.

4. Juhtivateadur

Karjäärimudeli kõrgeim aste, mis eeldab tiptasemel teadustööd ja uurimisrühma juhtimist.

- **Haridus ja kogemus:** Eesti doktorikraad või sellele vastav kvalifikatsioon ja vähemalt **10 aastat erialast töökogemust**.

- **Eesmärk:** Oma uurimisvaldkonna arendamine ja **uurimisrühma töö juhtimine**.
- **Peamised kohustused:**
 - Oma uurimisrühma moodustamine EKM-is või rahvusvahelise koostöö raames.
 - Publikatsioonide maht sarnane vanemteaduriga (2 artiklit aastas või 10 artiklit 5 aasta jooksul).
 - **Vähemalt ühe doktoriväitekirja edukas juhendamine.**
 - Aktiivne osalemine EKM-i juhtimises ja esindamine otsustuskogudes.
- **Nõuded:** Vähemalt 10 eelretsenseeritavat publikatsiooni viimase 5 aasta jooksul.

Kõigile astmetele ühised isiksuseomadused ja vastutus

Sõltumata ametikohast oodatakse EKM-i teadlastelt järgmisi omadusi:

1. **Algatusvõime ja loovus** muudatuste elluviimisel.
2. **Oskus töötada stabiilselt ja tulemuslikult** ning planeerida aega.
3. **Kohusetunne ja vastutusvõime** oma otsuste ja nende tagajärgede eest.
4. **Lojaalsus asutuse huvidele** ning orienteeritus isiksuse arengule.

Kõik töötajad vastutavad EKM-i teadus- ja arendusstrateegia ning **teaduseetika põhimõtete** järgimise eest. Samuti on kõigil astmetel kohustus tegeleda teaduse populariseerimisega (artiklid, loengud, sotsiaalmeedia).

Teadmussiirde põige

Teadmussiirdepõige on akadeemilise töötaja ajutine töötamine era- või avaliku sektori asutuses akadeemilise ametikoha säilimisega ülikoolis. See tähendab, et põike puhul on teada kindel fikseeritud periood, mille jooksul on töötaja positsioon Eesti Kirjandusmuuseumis ootel.

Teadussiirdepõike eesmärk on suurendada teadmussiiret ühiskonna ja ettevõtlussektori probleemide lahendamiseks eraettevõttes, avalikus sektoris või *startup*-sektoris ning mitmekesistada akadeemilist karjääri eri sektorites töötamise kaudu.

Eesti Kirjandusmuuseumi akadeemilise karjääri teekond: R1–R4 mudel

R4: Juhtivteadur

Tipptasemel juht (PhD + 10a kogemust), kes moodustab ja juhib uurimisrühmi ning on edukalt juhendanud vähemalt ühe doktoritöö kaittamiseni.

R3: Vanemteadur

Kogenud teadlane (PhD + 5a kogemust), kes arendab oma valdkonda, taotleb grante ning juhendab üllõpilasi (BA, MA, PhD).

R2: Teadur

Iseseisev uurija, kellel on doktorikraad ja 4a erialast kogemust. Kohustuslik on järel doktorantuuri läbimine 10 aasta jooksul pärast PhD kaitmist.

R1: Doktorant-nooremteadur

Fookus on doktoritöö ettevalmistamisel. Nõutud on magistrikraad ja 2a erialast kogemust; 20% tööajast kulub EKM-i praktilisele tegevusele (arhiivid, andmebaasid).

**Teadmu-
ussiirde
põige**

Ajutine töötamine ere- või avalikus sektoris (nt startupis), kusjuures teadlase ekadeemiline koht EKM-is säilib ja on "ootel".

Ühised väärtused ja kohustused

Algatusvõime ja loovus: Kõigilt astmetelt oodatakse uute ideede pakkomist, loovat lähenemist muudatustele ning stabiilset ja tulemuslikku tööplaneerimist.

Teaduse populariseerimine: Kohustuslik panus ühiskonda läbi artiklite, loengute ja sotsiaalmeedia, sõltumata teadlase karjääriastmest.

Teaduseetika ja lojaalsus: Kõik töötajad järgivad EKM-i teadus- ja arendusstrateegiat ning vastutavad oma otsuste eetilise eest.

Edutamine ja liikuvus

Edutamine (R2 → R3 ja R3 → R4): Võimalus liikuda kõrgemale astmele ilma avaliku konkursita läbi korralise või ennetähtaegse atesteerimise, kui vastatakse ametikoha nõuetele.